

153 . Trebujeni-Orhei | Județ: R. Moldova | Punct: Potârca | Anul: 1998

Anul: 1998

Cod RAN: **

Perioade: Preistorie, Protoistorie

Epoci: Paleolitic, Mezolitic, Neolitic, Eneolitic, Epoca bronzului timpuriu, Hallstatt, La Tène

Tipuri sit: exploatare/carieră

Categorii sit: Domestic

Autori: Ioan Niculiță

Instituții: Universitatea de Stat din Republica Moldova

Raport

Stațiunea fortificată Potârca este situată în apropierea satului Trebujeni-Orhei, pe un pînten de terasă din piatră de calcar, dintre pârăul Furceni și localitatea Trebujeni, dominând întreaga zonă. Promontoriul este înconjurat pe laturile de est-nord-est, nord și vest-nord-est de pante abrupte, greu de exaladat, altitudinea maximă atingând 150 m. Pentru a o obține o invulnerabilitate sporită, promontoriul a fost barat cu două linii defensive ce constau din valuri și șanțuri adiacente. La o distanță de 130-140 m față de marginea promontoriului, orientată spre nord, a fost trasată prima linie de apărare, ea are forma arcuită, întretinând promontoriul de la est spre vest pe o lungime de 216 m. Cea de-a doua linie defensivă, trasată la distanțe ce variază între 6 m la 66 m față de prima, are forma unui arc, suprafața dintre valuri fiind circa 1,5 ha. Incinta propriu zisă, din spatele liniei de apărare din interior, cuprinde o suprafață de circa 3,5 ha.

Grație sprijinului financiar din partea Institutului Român de Tracologie și susținerii de către Universitatea de Stat din Moldova a fost posibilă continuarea investigațiilor arheologice în anul 1998. Scopul investigațiilor a fost definirea metodelor și principiilor de construcție a sistemului defensiv al cetății. Au fost trasate trei secțiuni nr. 5-7 (numerotarea fiind continuată din campaniile din anii 1996-1997), care însumează 320 m².

Secțiunea nr. 5 a fost trasată perpendicular pe valul exterior la o distanță de circa 175 m de panta de vest a promontoriului; include 16 carouri cu dimensiunile de 2 x 2 m, în suprafață de 64 mp. Orientarea secțiunii, pe latura estică este de 20° nord-vest.

Secțiunea nr. 6 a fost trasată perpendicular pe ambele linii de fortificare a incintei cetății (valul exterior și șanțul, spațiul dintre ele, valul interior și șanțul), la circa 170 m de panta vestică a promontoriului, și însumează 164 m². Orientarea secțiunii pe latura mare este de 25° N-V. Latura nord-vestică a secțiunii se unește cu colțul sud-estic al secțiunii nr. 4, investigată în cadrul campaniei din 1997.

Secțiunea nr. 7 a fost trasată în incinta cetății, la distanța de 59 m de versanta valului intern, și 47 m până la secțiunea nr. 6, cu scopul de a surprinde urmele de locuire din partea vestică a cetății. Secțiunea, cu suprafață de 92 m², este orientată 15° nord-est, față de latura estică a secțiunii.

Structura valurilor. Mantaua valurilor a fost surprinsă, la adâncimi care variază între 0,25 și 0,45 m, printr-un strat gros de circa 0,30 m de cernoziom în amestec cu pietre, bucăți de lut ars și lemn carbonizat. La adâncimea de 0,45-0,60 m, pietrele se concentrău în regiunea centrală a valurilor, urma un strat de moloz puternic ars cu o lățime de circa 0,75 m. Acest strat se extinde treptat până la 2,0 m. în partea nordică și sudică a stratului de moloz, la 0,45-0,50 m adâncime, solul era format din cernoziom în amestec cu pietre și moloz ars. La circa 1,0 m sub stratul de moloz ars, a apărut un strat cu grosimea de 0,10-0,20 m de moloz nears, urmat de un strat de cernoziom de circa 0,20-0,40 m și un strat de moloz; grosimea lui variază între 0,25 și 0,85 m.

În stratul de cernoziom au fost identificate urme de bârne puternic arse, care aveau în secțiune forma ovală, diametrul mic variind, de la 0,80 la 0,10 m, iar diametrul mare, de la 0,10 la 0,24 m. Petele se

adâncesc până la circa 1,40 m de la nivelul actual de calcare. La adâncimea de circa 1,0-1,10 m peretele de lemn carbonizat se concentrează în două linii bine definite de-a lungul marginilor de nord și sud a petei de cernoziom. Petele au în secțiune o formă relativ circulară, cu diametrele variind între 0,10 și 0,24 m. În componența solului au fost depistate mai multe fragmente de lemn carbonizat.

Șirul de bârne de pe latura sudică are la bază un strat de pietre, cu o lățime de circa 0,40-0,60 m, descoperit la adâncimea de 1,45-1,55 m, ce forma temelia lui.

O particularitate a valului interior este prezența unei lentile de lut ars, puternic băătorită, în miezul lui la o adâncime de 0,75 m, având o grosime de 0,20-0,65 m.

Șanțurile coboară dinspre val în formă de trepte, de circa 0,50-0,80 m lățime și adâncime, în partea exterioară, șanțul se ridică lent. Umplutura șanțului este constituită din cernoziom în amestec cu pietre, moloz, și bucățele mici de lemn carbonizat, care se concentrează în partea sa inferioară, aproape de stratul steril. Stratul steril este format din moloz și pietre mărunțite. Cel mai adânc punct al șanțurilor, de la nivelul actual de călcare, este de 1,25 m. Lățimea șanțurilor, în momentul construcției, era de circa 10 m, iar adâncimea, de la nivelul antic de călcare, de circa 1,90-2,10 m.

Descoperirile de materiale s-au concentrat în regiunea valurilor. Menționăm: două cuțite de fier puternic oxidate, o formă de turnat ace; 10 - vase întregibile, confecționate cu mâna și ornamentate cu proeminențe aplatizate și șiruri de alveole; trei fusaiole, un fragment de creuzet, un mâner de amforă șampilat, o toartă bifidă de amforă de Cos, două exemplare de picior de amforă din care, unul cu umbo și un fragment de fund de ceașcă ornamentată cu firnis negru.

De asemenea, s-au descoperit fragmente confecționate cu mâna și la roată dintr-o pastă de lut grosieră, în amestec cu șamotă, având arderea incompletă și neuniformă, culoarea variind de la gălbui deschis la negru. Din categoria ceramicii modelată cu mâna, se evidențiază 7 fragmente confecționate dintr-o pastă fină de lut cu capetele de calcar având o ardere omogenă și culoarea neagră-cenușie. Acest tip a fost descoperit doar în regiunea valului interior. După tehnica și tehnologia confecționării, această ceramică poate fi atribuită orizontului cultural Poieneni-Lukaseka.

Menționăm, descoperirea în secțiunea nr. 7 a unei aglomerări de zgură, cu dimensiuni ce variază între 25 x 15 x 10-10 x 5 x 5 cm, alcătuită dintr-un număr impresionant de ceramică și bucăți de lut ars.

În secțiunea nr. 5, în partea interioară a valului, a fost descoperită o grămăjoară de cereale carbonizate (posibil mei).

Pe întreaga suprafață a secțiunilor au fost depistate un număr impresionant de pietre cu dimensiunile variind între 30 x 20 x 10 și 4 x 3 x 2, unele din ele purtând și urme puternice de ardere.

Informații suplimentare online

[Raportul 1728 din cronica.cimec.ro](http://raportul1728.din.cronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](http://localizare.pe.harta.folosind.Mapserver.Cimec.ro)
